

Säkerhetsgruppens Olycksrapport 2001

Av: Mårten Johansson, Säkerhetsgruppen

Olycksrapport 2001

2001 var ett svart år för svensk klättring, bara 2 dagar in på det nya året skedde den första dödsolyckan. En isklättrare omkommer efter ett mycket långt fall på Karnelipakte, Sourva. I slutet av juni inträffar nästa dödsolycka då en svensk man faller i en spricka på Harbardsbreen i Norge. När räddningspersonalen får upp mannen lider han av svåra rygg och nackskador samt är kraftigt nedkyld. Han dör under uppvärmningsförsöken på sjukhus. Ytterligare en glaciärolycka med dödlig utgång sker under en glaciärkurs vid Kebnekaise i september. Olyckan är under rättslig prövning för att utreda vem som bär ansvaret.

I övrigt kan vi konstatera att säkerhetsgruppen fått in betydligt fler incidentrapporter än tidigare år. Totalt 16 st varav 12 olyckor och 4 tillbud. Ökning kan tillskrivas ett mer aktivt säkerhetsarbete där säkerhetsgruppen mer än tidigare söker efter incidenter och att svenska klättrare fått kännedom om förbundets nya säkerhetsarbete och i större grad börjat rapportera in olyckor och tillbud.

Det är svårt att urskilja någon trend bland årets incidenter. Det har varit alltifrån stukade fötter och blåmärken till dödsolyckor. De har inträffat vid bouldering inomhus till isklättring i alpin miljö. Alla incidenter har skett i Sverige utom en som skedde i Norge. När vi tittar på dom tillsammans med statistik från tidigare år framträder dock en rad intressanta saker. Bland annat tar vi död på en gammal myt att firningsolyckor skulle vara de vanligaste vid klättring. Den klart vanligaste olycksformen är förstemansfall. I denna kategori har vi räknat in allt ifrån stukningar då klättraren vid fall tar emot sig mot sig mot klippan till markfall där samtliga mellansäkningar lossnar. Detta avspeglas också i statistiken över olycksorsak, frivilligt risktagande toppar listan med slarv på andra plats. Sedan kommer bristande kunskap, hanteringsfel och objektiva orsaker med ungefär samma frekvens.

Näst förstemansfall är stenslag den vanligaste olycksformen. Här har vi tyvärr några allvarliga olyckor som inträffat trots att de omkomna/skadade använt hjälm. Den vanligaste dödsorsaken för svenska klättrare som omkommer vid klätterolyckor är snö och lavinrelaterade. Dels rena lavinolyckor men också några olyckor då klättrare fallit i samband med att hängdrivor brustit.

Då vi fortfarande får in rapporter för incidenter från tidigare år redovisar vi inte något statistikmaterial eftersom detta snabbt skulle bli inaktuellt.

Olycksfall 1: Isklättrare klättrar en hel replängd utan att lägga mellansäkningar. När isen flackar av kliver 1:e mannen på ett mindre snöfält, ca 3 * 5 m som kollapsar. Han faller 90-95 m med dödsfall som följd.

Kommentar: Snöfältets kollaps orsakade olyckan. Om mellansäkningar lagts hade konsekvenserna av fallet kunna begränsas eller förhindrats.

Olycksfall 2: Oerfaren klättrare blir rädd under en osäkrad klättring. Hon försöker sätta en friend för att testa/ hålla sig i. Frienden lossnar vid dragprov och kvinnan faller ca 3 m till marken. Hon ådrar sig en handledsfraktur och en stukad fot.

Kommentar: Före kvinnan klättrade en mer erfaren klättrare och syftet var att sätta upp ett topprep på en svårare del av klippan. Även om klättringen känns lätt för en erfaren klättrare innebär det inte att en oerfaren tycker det samma. Oerfarna klättrare bör var säkrade vid all

klättring och verksamhet där risk för fall föreligger då de inte har samma vana av miljön som mer erfarna klättrare.

Olycksfall 3: Klättrare förolyckas vid fall. Den drabbade fick en öppen lårbensfraktur och misstänks ha fått underbensfraktur och frakturer på bågge underarmarna vid olyckan.

Kommentar: Säkgruppen saknar underlag för kommentar.

Olycksfall 4: Elev faller under fortsättningskurs. De två mellansäkringarna, båda dåligt placerade kilar, lossnar och eleven får ett markfall från ca 4 meter. Fallet resulterar i ett rejält blåmärke och svullnad i ena skinkan.

Kommentar: Eleven visade bristfälligt engagemang vid demonstrationer och övningar på marken, och gav under kursen ett intryck av allmän otålighet och nonchalans vid hantering av utrustningen. Instruktören anser att han inte borde ha släppt upp eleven som försteman utan istället talat allvar med honom och, om inte eleven uppvisade en beteendeförändring, avbrutit kursen för denna elev.

Olycksfall 5: Man faller i glaciärspricka, drabbas av svåra nack och ryggsador samt hypotermi (nedkylning). Han avlider senare på sjukhus.

Kommentar: Säkgruppen saknar underlag för kommentar.

Olycksfall 6: Bouldrare faller och missar delvis den mjuka matta som ligger under väggen. Får en kraftig knyck på nacken (whiplash)

Kommentar: Ha någon som spottar och ser till att craschpad/mattan ligger rätt.

Olycksfall 7: Guidegrupp om 4 eller 5 man rör sig inknutna över en brant glaciärslutning. En deltagare faller och drar med sig de övriga i fallet. Olyckan orsakade frakturer på flera av deltagarna.

Kommentar: Säkerhetsgruppen saknar underlag för kommentar.

Olycksfall 8: En grupp kvinnor och deras barn i åldern 12-13 år, totalt ca 8-9 personer klättrar en lätt alpin led. En av kvinnorna blir träffad av stenslag och måste föras ned. De assisteras ned av en bergsguide och dennes klienter till insteget.

Kommentar: Säkerhetsgruppen saknar underlag för kommentar.

Olycksfall 9: Deltagare omkommer vid glaciärräddningskurs.

Kommentar: Olyckan är under rättslig prövning, Säkerhetsgruppen återkommer med information då ansvarsfrågan är utredd av domstol.

Olycksfall 10: Fall, ca 5 m. Två mellansäkringar, en friend och en kil lossnar vid fallet. Fallet orsakade en fotledsfraktur.

Kommentar: Hanteringsfel, lägg bättre säkringar.

Olycksfall 11: Dansk klättrare mister balansen när hon ska ta på sig klätterskorna och faller ca 3 m ner från den avsatts hon stod på. Hon ådrog sig lindriga arm och huvudskador.

Kommentar: Var om möjligt säkrad i miljöer där risk för fall föreligger.

Olycksfall 12: Dansk kvinna, stående på marken, träffas av stenslag. Stenen tar under hjälmkanten och medför temporär medvetslöshet. Senare konstateras att hon inte ådragit sig några allvarliga fysiska skador.

Kommentar: Trots att kvinnan använde hjälm inträffade olyckan. Om inte verksamheten så kräver, vistas om möjligt utanför område där risk för stenslag föreligger.